

Dosarul nr. 2rc-58/23
2-20138368-01-2rc-08062023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. N. Arabadji)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Sîrbu, Gr. Dașchevici, D. Dulghieru)

DECIZIE

30 august 2023

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Viorica Puica

Oxana Parfeni

Aliona Donos

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Tractexim”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Customagic” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Tractexim” cu privire la încasarea penalității și a cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 15 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit cererea de apel declarată de Societatea cu Răspundere Limitată „Tractexim” împotriva hotărârii din 29 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 4 noiembrie 2020, Societatea cu Răspundere Limitată „Customagic” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Tractexim” cu privire la încasarea datoriei, penalității și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 29 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial acțiunea. S-a încasat de la Societatea cu Răspundere Limitată „Tractexim” în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Customagic” suma de 99 344, 16 lei cu titlu de penalitate pentru întârziere de la 2 noiembrie 2019 până la 6 iunie 2021 și cheltuielile de judecată, prin compensarea proporțional părții admise din pretenții, a taxei de stat în mărime de 9 574, 80 de lei, iar în total suma de 108 918, 96 de lei. În rest, pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate.

La 19 decembrie 2022, Societatea cu Răspundere Limitată „Tractexim” a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 29 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Prin încheierea din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel declarată de Societatea cu Răspundere Limitată „Tractexim” împotriva hotărârii din 29 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. S-

a comunicat apelantei despre necesitatea prezentării prin intermediul cancelariei Curții de Apel Chișinău (mun.Chișinău, str.Teilor 4) a cererii de apel motivate pe suport de hârtie, cu atâtea copii câți participanți la proces sunt, plus câte o copie pentru instanța de apel și a originalului dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 7181,10 lei, acordându-i pentru aceasta un termen de 7 zile din momentul recepționării prezentei încheieri. S-a explicat apelantei că, în caz dacă nu va lichida neajunsurile menționate, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele anexate va fi restituită.

Prin încheierea din 15 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit cererea de apel depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Tractexim” împotriva hotărârii din 29 noiembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, din motiv că apelanta nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței expuse în încheierea din 12 aprilie 2023. S-a remis în adresa apelantei cererea de apel cu toate documentele anexate.

La 23 mai 2023, Societatea cu Răspundere Limitată „Tractexim” a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 15 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate cu restituirea cauzei în instanța de apel pentru rejudecare, la faza de pregătire a cauzei.

În motivarea cererii de recurs, a indicat că în cererea de apel este indicată adresa fizică și adresa electronică a Societății cu Răspundere Limitată „Tractexim”, cât și numărul de contact al administratorului.

A menționat că instanța de apel urma să expedieze încheierea din 12 aprilie 2023 la poșta electronică indicată în cererea de apel. Or, legiuitorul a indicat la art. 186 din Codul de procedură civilă că în referință urmează a fi indicată și poșta electronică. În activitatea unei întreprinderi pot apărea diferite situații și într-o anumită perioadă la sediu poate să nu fie nici o persoană. Din acest motiv a fost indicată atât adresa electronică, cât și numărul de contact al administratorului.

A notat că încheierea din 15 mai 2023 a instanței de apel a fost expediată la adresa electronică la 17 mai 2023, fiind recepționată imediat, deci, exista o posibilitate reală de a comunica actul de procedură.

În context, a mai invocat ca a urmărit informația de pe portalul instanței, care până la data de 12 mai 2023, la rubrica „Statutul” era indicat „Repartizat”. Până la data de 17 mai 2023 pe portalul instanței nu a fost publicată încheierea din 12 aprilie 2023 și nici încheierea din 15 mai 2023. În seara zilei de 17 mai 2023, pe portalul instanței de judecată a apărut încheierea din 15 mai 2023, iar încheierea din 12 aprilie 2023 nefiind publicată la moment.

A susținut că, întrucât încheierea din 12 aprilie 2023 nu a fost publicată pe portalul instanței de judecată și nici nu a fost expediată apelantei la adresa electronică, iar la adresa fizică a societății comerciale nu era nici un angajat, societatea recurentă a fost în imposibilitate de a cunoaște indicațiile din această încheiere. Faptul că încheierea din 12 aprilie 2023 nu a fost plasată pe portalul instanțelor de judecată și nici nu i-a fost comunicată la adresa electronică, a lipsit apelanta de posibilitatea de a-și realiza dreptul la un apel efectiv, fiindu-i încălcat dreptul stabilit atât de legislația națională, cât și la art. 6 CEDO - dreptul la un proces echitabil.

A relevat că completul de judecată care a pronunțat încheierea din 15 mai 2023 a fost format contrar prevederilor legale, cauza a fost examinată într-o altă zi decât cea stabilită prin dispoziția nr. 45 din 27 decembrie 2022.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că copia încheierii din 15 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată prin poșta electronică a Societății cu Răspundere Limitată „Tractexim”, la 16 mai 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică atașat la materialele cauzei (f.d.196).

Astfel, recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Tractexim”, la 23 mai 2023, este în termen.

La 8 iunie 2023, Curtea Supremă de Justiție, în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, a expediat în adresa intimă Societatea cu Răspundere Limitată „Customagic” copia recursului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Tractexim”, pentru cunoștință (f.d.207).

Până la examinarea recursului, intimata Societatea cu Răspundere Limitată „Customagic” nu și-a valorificat drepturile sale procedurale și nu a depus referință la recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Tractexim”.

Examinând cererea de recurs, prin prisma argumentelor invocate de către recurentă și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept pertinente speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 364 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

Potrivit art. 365 alin. (1) lit. d), e) și alin. (4) din Codul de procedură civilă, în cererea de apel se indică motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, probele invocate în susținerea apelului. La cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxă.

În conformitate cu art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Conform art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

Din materialele cauzei rezultă că, prin hotărârea din 29 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Customagic” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Tractexim” cu privire la încasarea penalității și a cheltuielilor de judecată. S-a încasat de la Societatea cu Răspundere Limitată

„Tractexim”, în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Customagic”, suma de 99 344, 16 lei cu titlu de penalitate pentru întârziere de la 2 noiembrie 2019 până la 6 iunie 2021 și cheltuielile de judecată, prin compensarea proporțional părții admise din pretenții, a taxei de stat în mărime de 9 574, 80 de lei, iar în total suma de 108 918, 96 de lei. În rest, pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate (f.d. 171, 173-175).

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 19 decembrie 2022, Societatea cu Răspundere Limitată „Tractexim” a depus apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea hotărârii din 29 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă (f.d. 177-178).

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 12 aprilie 2023 nu a dat curs cererii de apel declarată de Societatea cu Răspundere Limitată „Tractexim” împotriva hotărârii din 29 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. S-a comunicat apelantei despre necesitatea prezentării prin intermediul cancelariei Curții de Apel Chișinău (mun.Chișinău, str.Teilor 4) a cererii de apel motivate pe suport de hârtie, cu atâtea copii câți participanți la proces sunt, plus câte o copie pentru instanța de apel și a originalului dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 7181,10 lei, acordându-i pentru aceasta un termen de 7 zile din momentul recepționării încheierii. S-a explicat apelantei că, în caz dacă nu va lichida neajunsurile menționate, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele anexate va fi restituită (f.d. 183-185).

Copia încheierii din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la adresa juridică a Societății cu Răspundere Limitată „Tractexim” și anume mun.Chișinău, str.Calea Ieșilor 61/2, fiind restituită cu mențiunea „plecat” (f.d. 186, 187-188). Această adresă a fost indicată de către recurentă în referință și în cererea de apel (f.d. 144, 177).

În termenul indicat de instanța de apel, Societatea cu Răspundere Limitată „Tractexim” nu a prezentat cererea de apel motivată și dovada de plată a taxei de stat în original.

Drept urmare, prin încheierea din 15 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, a fost restituită cererea de apel depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Tractexim” împotriva hotărârii din 29 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 193-195).

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art. 111 alin. (1) – (4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii

perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art. 112 alin. (4) din Codul de procedură civilă, dacă actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori în o altă organizație, termenul se consideră expirat la ora care încheie programul lor sau la care încetează operațiunile respective.

Din norma de drept menționată rezultă că, în cazul în care instanța de judecată a stabilit data până la care trebuie efectuată acțiunea (operațiunea) procesuală, partea care trebuie să o execute are obligația de a îndeplini acțiunea (operațiunea) respectivă până la data și ora indicată în actul de dispoziție judecătoresc. Termenul imperativ stabilit de către instanța de judecată este unul obligatoriu și peremptoriu, aceluși prevăzut de lege. Mai mult ca atât, în cazul în care actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori într-o altă organizație, termenul se consideră expirat la ora la care se încheie programul lor sau la care încetează operațiunile respective.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Analizând circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept citate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de restituire a cererii de apel, or, Societatea cu Răspundere Limitată „Tractexim” nu s-a conformat indicațiilor instanței de apel stabilite prin încheierea din 12 aprilie 2023 și nu a prezentat cererea de apel motivată și dovada de plată a taxei de stat în original, în termenul stabilit.

Sub acest aspect, Completul de judecată apreciază ca fiind neîntemeiat argumentul recurenteii Societatea cu Răspundere Limitată „Tractexim” precum că nu a recepționat încheierea din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

În corespundere cu art. 102 alin.(7) din Codul de procedură civilă, citațiile și înștiințările judiciare trimise la sediul persoanelor juridice și nerecepționate la expirarea termenelor de reclamare se consideră înmânate la data expirării termenului de reclamare chiar dacă destinatarul nu a reclamat corespondența de la oficiul poștal. Citațiile și înștiințările expediate la adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor se consideră recepționate.

Conform art. 107 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă își schimbă domiciliul sau sediul după pornirea procesului, partea sau reprezentantul ei este obligat să comunice instanței noua adresă. În lipsa unei astfel de comunicări, citația sau înștiințarea se trimite la ultima adresă cunoscută instanței și se consideră recepționată chiar dacă destinatarul nu mai locuiește sau nu își are sediul acolo.

Prin urmare, în situația în care apelantei/recurente i-a fost expediată copia încheierii prin care nu s-a dat curs cererii de apel, la sediul juridic și nu a comunicat instanței despre modificarea adresei, Completul de judecată al Curții Supreme de

Justiție apreciază ca fiind justificat raționamentul instanței de apel că nerecepționarea de către apelantă a corespondenței nu poate fi calificată ca o neinformare a acesteia despre necesitatea înlăturării neajunsurilor în condițiile când apelanta și-a schimbat sediul.

În context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține și prevederile art. 183 alin. (3), (4), (5) din Codul civil, potrivit cărora adresa poștală a persoanei juridice este cea de la sediu. Persoana juridică poate avea și alte adrese pentru corespondență. Toate documentele și scrisorile intrate la sediu se consideră recepționate de către persoana juridică. Persoana juridică este obligată să publice un aviz în „Monitorul Oficial al Republicii Moldova” despre modificarea sediului sub sancțiunea plății de despăgubiri.

Astfel, referitor la argumentul invocat în recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Tractexim” că instanța de apel urma să-i expedieze încheierea din 12 aprilie 2023 la poșta electronică, Completul de judecată îl apreciază neîntemeiat, în situația când actul judecătoresc a fost expediat la adresa juridică, indicată în referință și în cererea de apel, în corespundere cu prevederile legale enunțate.

Cu referire la mențiunile invocate de către recurentă precum că completul de judecată care a pronunțat încheierea din 15 mai 2023 Curții de Apel Chișinău, în componența judecătorilor: Sîrbu Victoria (președinte), Grigore Dașchevici și Dorin Dulghieru, nu a fost format în mod legal, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că acesta a fost constituit în baza Dispoziției nr.16 din 11 mai 2023 a Președintelui interimar al Curții de Apel Chișinău, cauza fiind repartizată în mod automat-aleatoriu prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, la data de 11 aprilie 2023, judecătorului raportor Dorin Dulghieru (f.d.180, 189-192).

Completul de judecată reiterează că, Societatea cu Răspundere Limitată „Tractexim”, fiind partea interesată de soluționarea cauzei în ordine de apel și depunând la data de 19 decembrie 2022, cererea de apel nemotivat (f.d.177-178), urma să depună diligența necesară și să se intereseze la intervale de timp rezonabile de soarta dosarului respectiv, inclusiv să-și verifice poșta electronică.

Prin prisma respectării dreptului de acces la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, relevant și în jurisprudența CtEDO, circumstanțele relatate denotă că recurenta și-a neglijat valorificarea în termen a drepturilor procedurale.

La acest capitol, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține dispozițiile art. 56 alin. (3), art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care statuează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Or, recurenta nu a dat dovadă de diligență în realizarea drepturilor sale și, astfel, soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată privind restituirea cererii de apel în rezultatul nelichidării neajunsurilor este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, având în vedere

obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună-credință și în termen.

Din considerentele redată și având în vedere faptul că instanța de apel la emiterea încheierii contestate s-a conformat prevederilor legale corelate cu circumstanțele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Tractexim” și a menține încheierea din 15 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Tractexim”.

Se menține încheierea din 15 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Customagic” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Tractexim” cu privire la încasarea penalității și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Viorica Puica

Judecători

Oxana Parfeni

Aliona Donos